

2019 -01- 08

Dnr. RS.40/20.19

Motion brukarstyrd inläggning i psykiatri

En skillnad mellan den psykiatriska tvångsvården i Sverige och Norge är att den norska brukarrörelsen medverkar i Kontrollkommission för insyn och tillsyn över det psykiatriska tvånget i Norge. Något som liknar detta finns inte i Sverige vilket är en stor brist.

Vi vet att det behövs ökad delaktighet och inflytande för personer med psykisk ohälsa. Egenmakten att påverka sin egen livssituation måste stärkas. Inom specialistpsykiatri skulle ett utmärkt sätt att öka delaktigheten och inflytandet vara att bygga ut systemet med så kallad brukarstyrd inläggning (även självvald inläggning/självinläggning). I Norge har psykiatri testat självvald inläggning under en längre tid. Patienter ges möjlighet att lägga in sig själva frivilligt när symptomen blir så svår. Självvald inläggning innebär i korthet att den som behöver en sängplats i psykiatrivården ska få det när personen själv känner att behovet finns. Det kan fungera så enkelt att patienten inte ens behöver träffa en läkare och berätta hela sin historia utan kan ringa direkt till avdelningen och få en sängplats.

Försöket med självvald inläggning, eller brukarstyrda platser, har omfattat patienter som varit inlagda vid upprepade tillfällen tidigare och som har upprättat ett kontrakt tillsammans med vården som ger patienten möjlighet att lägga in sig själv. Försöken i Norge har gett mycket goda resultat och tvångsåtgärderna för gruppen som ingått i försöket har minskat med 90 procent. Resultatet har blivit att det faktiskt frigör sängplatser i vården. Det har blivit fler lediga sängdygn totalt sett. Ett skäl verkar vara att när patienten själv har kunskapen och makten att besluta om självvald inläggning, så utgör detta en så stor trygghet i sig att det ofta är tillräckligt. Det behöver inte gå så långt som till inläggning. Norge planerar att införa detta över hela landet.

I Sverige har metoden med självvald inläggning använts på försök i flera regioner med goda resultat, främst för personer med självskadebeteende.

Systemet med självvald inläggning borde byggas ut så att fler kan ta del av det. När vi kan påverka besluten själva mår vi bättre och behovet av vård minskar. Det behövs en större bredd, inte minst i primärvården. Där är psykisk ohälsa numer så omfattande att vi måste börja lägga samma tonvikt på psykisk ohälsa som på somatisk hälsa i vanliga hälsoundersökningar och besök på vårdcentraler.

För Region Jämtland Härjedalen kan vi konstatera att gruppen med psykisk ohälsa har fått stå tillbaka i den ekonomiska situation som råder och att det över tid är kostnadsdrivande och ger ett ökat lidande för patienterna. Utifrån de goda resultat vi ser i både Norge och Sverige där brukarstyrd inläggning genomförts så finns ingen anledning med att vänta med genomförande. Det bör införas skyndsamt.

Vänsterpartiet yrkar: Att brukarstyrd inläggning införs inom psykiatrin i Region Jämtland Härjedalen.

Elin Hoffner Vänsterpartiet